

27895

336.216

Հ-14

1925—26 թ. թ.

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿԸ

Փօխագրեց՝ Ս Ի Բ Ա Ս

300

2558-Ս

Պ ե ա կ ա Ն Հ ր ա տ ա ր ա կ յ ու ր յ ու Ն

Յ Ե ր Ե վ ա Ն — 1925

09 . 7. 2013

27895

№ 26 ԿՈՄՅԵՐԻՑ ԳՐԱԴԱՐԱՆ № 26

336,216

2-14 *սե*

300

2558-սի

1925-26 թ. թ.

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿԸ

1003
19204

Փոխադրեց՝ ՍԻՐԱՍ

Պետական Հրատարակչություն
Յերեվան—1925.

1925-26 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ
ՀԱՐԿԸ

Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւն-
ների Միութեան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն
արդեն հրատարակել է 1925-26 թ.թ. գյուղմիասնար-
կի դեկրետը:

Մեր գյուղացին այնքան էլ լավ ծանոթ չի այդ
նոր դեկրետի հետ:

Մեր գյուղացուն, իսկ ամենից առաջ գյուղում աշ-
խատող կոմունիստին և Կոմյերիտմիութեան անդամին
անհրաժեշտ է իմանալ նոր որենքը, իմանալ նրա բո-
լոր առավելութիւնները և նրա՝ այդ նոր որենքի տար-
բերութիւնը անցյալ տարիների տուրքային որենք-
ներից: Միայն այս բոլորն իմանալով գյուղացի կոմ-
ունիստն ու Կոմյերիտմիութեան անդամը կարող են
աջակցել, վոր այդ նոր որենքը դործադրվի այնպես,
ինչպես պետքն է, ուրիշ խոսքով՝ գյուղատնտեսական
հարկը հասկացվի այնպես, ինչպես ցանկանում են
Կոմունիստական կուսակցութիւնն ու Խորհրդային
Իշխանութիւնը:

Գյուղատնտեսական հարկը կազմում է մեր գյու-
ղացու բոլորի մեծ տոկոսը. գյուղատնտեսական հար-
կի հետ է կապված նրա տնտեսութեան կազմակերպումը
և առաջադիմութիւնը:

Գյուղատնտեսական հարկի ձևից, նրա չափից, նրա նշանակումից ու հավաքումից, վերջապես այն մարդկանցից, վորոնք հավաքում են այդ հարկը,—այս բոլորից ե գյուղացին գաղափար կազմում, թե խորհրդային իշխանութիւնը և կոմմունիստական կուսակցութիւնն ինչ քաղաքականութիւն են վարում գյուղում։ Ուստի և այս բոլոր խնդիրները պետք ե հասկանալ ու ըմբռնեն մեր բոլոր գյուղացիները։ Հիմի տեսնենք, թե ինչ ե ասում մեզ գյուղմիասնարկի նոր օրենքը։

ՎՈՐ ՀՈՂԵՐԻՑ Ե ՀԱՐԿ ՎԵՐՑՎԵԼՈՒ.

Ամենից առաջ մեզ անհրաժեշտ ե իմանալ, թե ինչպիսի և վոր հողամասերից ե հարկ վերցվելու։ Այս տարվա գյուղմիասնարկի դեկրետով հարկ ե վերցվելու՝

1. Բոլոր աշնանացանի և գարնանացանքսի հողամասերից, ցելատեղերից և ապա այն հողամասերից, վորոնք պիտանի յեն ցանքսի և ծառեր աճեցնելու համար, բայց տիրոջ կողմից չեն ոգտադործված.

2. Խոտհարքներից.

3. Այգիներից և բոստաններից.

4. Բամբակի, չալթուկի և ծխախոտի ցանքսերից.

ՎՈՐ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻՑ ՀԱՐԿ ՉԻ ՎԵՐՑՎԵԼՈՒ.

Այն այգիները, վորոնք նոր են, և նոր ե սկսվում պտղատու ծառերի աճեցումը, մինչև հինգ տարի չեն յենթարկվում հարկադրման։

Դրանք հարկադրման չեն յենթարկվում այն պարզ

պատճառով, վոր այդ նորատունկ այգիներն առաջին հինգ տարում վոչ մի արդյունք չեն տալիս, և նրանցից տուրք վերցնելը կլիներ անարդարացի։

Խաղողի նոր այգիները, ինչպես և պտղատու տնկարանները մինչև չորս տարի չեն յենթարկվում հարկադրման։

Քարոտ և ավաղոտ հողամասերը, վորոնք անպետք են ցանքսերի և տնկարանների համար, նույնպես չեն յենթարկվում հարկադրման, բայց յեթե մի այգւպիսի հողամաս գյուղացին մշակում ե ու տնկում խաղողի վերդեր, մինչև տասը տարի ազատվում ե հարկից։

Այն հողամասերը, վորոնք անպետք են ցանքսերի և տնկարանների համար, չեն յենթարկվել և չեն ել յենթարկվում հարկադրման, իսկ յեթե այդ հողամասերը վորեւե անհատի կողմից վոռոգման կամ պարարտացման միջոցով պիտանի յեն դառնում, ապա այդ հողամասերն ևս մինչև յերեք տարի ազատվում են գյուղմիասնարկից։

ՎՈՐ ՏՆԱՅԻՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻՑ Ե ՀԱՐԿ ՎԵՐՑՎԵԼՈՒ.

Նոր գյուղատնտեսական միասնական հարկի դեկրետով Անդրկովկասում տուրքադրման են յենթարկվում հետևյալ տնային կենդանիները.

1. Յերեք տարեկանից մեծ ձիերը.

2. Չորս տարեկանից մեծ յեղները, եշերը և ջորիները.

3. Չորս տարեկանից մեծ ուղտերը.

4. Խոշոր յեղջուրավոր անասունները (բացի յեղներից), վորոնք յերկու տարեկանից մեծ են.

5. Մեկ տարեկան այծերն ու վոչխարները.

ՎՈՐ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻՅ ՀԱՐԿ ԶԻ ՎԵՐՑՎԵԼՈՒ.

1. Անցյալ տարի հարկադրման են յենթարկվել խողերը, այս տարի նրանցից հարկ չի վերցվելու:

2. Այն տնտեսությունները, վորոնք ունեն 3 վոչխար և այծ, բոլորովին ազատվում են հարկից:

3. Այն տնտեսությունները, վորոնք ունեն մինչև 10 վոչխար և այծ, տուրք են տալիս կես չափով:

4. Այն տնտեսությունները, վորոնք ունեն 10-ից ավելի այծ և վոչխար, բոլորն ել յենթարկվում են հարկադրման լրիվ չափով:

Այս նոր տուրքադրումը ցույց և տալիս, վոր անցյալ տարի կենդանիներից տուրք ավելի շատ եր վերցված, համեմատած հողերին: Այս տարի զգալի չափով պակասել և այդ տուրքը:

Անցյալ տարի խոշոր յեղջուրավոր անասունները և ձիերը հաշվվում էին այսպես: Մեկ ձին կամ մեկ խոշոր յեղջուրավոր կենդանին հավասար եր մեկ բառորդ դեսիատին վարելահողի, այս տարի այդ չափը պահված և միայն վոչ բանվոր անասունների համար, վորոնք տիրոջը բավականին յեկամուտ են բերում, իսկ բանվոր և խոշոր յեղջուրավոր անասունները, այսինքն յեղը և գոմեջը հավասարեցված են յերկու տասերորդական դեսիատին, այսպիսով 5 հատ յեղ ունեցողը վճարում և ենքան տուրք, ինչքան վճարում և մեկ դեսիատին հող ունեցողը:

Տուրքի այս թեթևությունը հնարավորություն և տալիս ավելի զարգացնելու մեր յերկրի անասնապահությունը:

ԻՆՉ ՀԱՇՎՈՎ և ՎԵՐՑՎԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԸ.

Վերևի ասածներից պարզվում և, վոր տուրքն ամեն տնտեսությունից վերցվելու յե համեմատած իրա տված յեկամուտին, են ել պակասացրած չափով:

Տնտեսություններից տուրքը վերցվելու յե վարելահողի հաշվով. այդ պատճառով ել տնտեսության մեջ յեղած բոլոր մյուս առարկաներն ել վեր են ածվելու վարելահողի, ամեն մեկն ըստ իր յեկամուտի չափի:

Ասդրկովկասի համար վերցված և հետևյալ նորման.

Մեկ դեսիատին խոտհարքը հավասար և կես դեսիատին վարելահողի: Այսինքն մեկ դեսիատին խոտհարքի համար վերցվում և ենքան տուրք, վորքան կես դեսիատին վարելահողից:

Մեկ ձին, ուղտը կամ ջորին, նույնպես խոշոր յեղջուրավոր կենդանիները (բացի յեղներից) հավասար են չորս տասերորդ դեսիատին վարելահողի, այսինքն յերկու և կես խոշոր յեղջուրավոր կենդանուց (բացի յեղներից) վերցվելու յե այնքան տուրք, վորքան մեկ դեսիատին վարելահողից:

Մեկ յեղը կամ եջը հավասար և յերկու տասերորդ դեսիատին վարելահողի, այսինքն հինգ յեղից կամ եջից ենքան և հարկ վերցվելու, վորքան մեկ դեսիատին վարելահողից:

Մեկ դեսիատին բանջարանոցը հավասար և 2 դեսիատին վարելահողի վրաստանում և Ադրբեջանում, իսկ Հայաստանում հավասար և մեկ և ութ տասերորդ

դական* դեսիատին վարելահողի, այսինքն Հայաստանի բանջարանոցները վորոշ չափով ավելի պակաս են տուրք տալու:

Մեկ դեսիատին խաղողի այգին եջմիածնի գավառի Աշտարակ, Ոշական, Ղզլթամուր և Հաջիդարա գյուղերում հավասար ե 3 դեսիատին վարելահողի, իսկ մյուս տեղերում մեկ և կես դեսիատինի:

Մեկ դեսիատին ծխախոտն Աբխազիայում հավասար ե 3 դեսիատին վարելահողի, Լազոդախում, Սդնադում և Զաքաթալայում յերկու դեսիատինի, իսկ Անդերրկովկասի մյուս վայրերում, ինչպես նաև Հայաստանում, հավասար ե մեկ և կես դեսիատին վարելահողի:

Այս ևս ցույց ե տալիս գյուղմիասնարկի նոր որենքի առավելութունը նրանով, վոր միատեսակ մշակությամբ զբաղվող տնտեսություններից զանազան տեղերում, զանազան չափով ե տուրք վերցվում, նայած թե վորտեղ այդ տնտեսությունը ինչքան յեկամուտ ե տալիս:

Մեկ դեսիատին չալթուկը հավասարեցված ե յերկու դեսիատին վարելահողի:

Մեկ դեսիատին բամբակը հավասարեցված ե յերկու դեսիատին վարելահողի:

Անցյալ տարի մեկ դեսիատին բամբակը հավասարեցված եր յերեք դեսիատին վարելահողի: Այս տարի բամբակի տուրքը պակասեցված ե, վորպեսզի

* Յերբ ասում ենք ուժ տասերորդական, պետք ե հասկանալ՝ մեկ դեսիատինը բաժանած 40 մասի յեվ նրանից վերցրած ուժը. թվանշանով մեկ յեվ ուժ տասերորդական դեսիատինը գրվում ե այսպես՝ 1,8:

հնարավորութուն տրվի բամբակ ցանոցներին ևս լայնացնելու իրենց տնտեսությունը:

Այս նորման, վոր մենք բերինք, կազմված ե ամբողջ Անդրկովկասի համար: Ամեն մի կառավարութուն, նայած տեղական պայմաններին, կարող ե այս նորման փոխել, միայն այն պայմանով, վոր չպակասի միատուրքի ընդհանուր գումարը:

ՏՈՒՐՔԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄԸ.

Այս տարի ամեն մի տնտեսություն տալու յի տուրք յերեք նորմայով:

Որինակ, լենթադրենք, թե մի տնտեսության մեջ բոլոր հողերը, կենդանիները հաշվի յեն առնված, վերածված վարելահողի, և այդ տնտեսությունը վարելահողի հաշվով ունի 5 դեսիատին, նրա ընտանիքի անդամների թիվն ել 5 հոգի յեն:

Մենք ասինք, վոր գյուղացին տուրք ե տալու յերեք նորմայով: Առաջին նորման ամենապակասն ե, այսինքն ամենաքիչ հարկն ե վերցնում, յերկրորդ նորման միքիչ ավել, իսկ յերրորդ նորման ավելի բարձր ե:

Հիմա—յերե 5 հոգի ունեցող մի անտեսութուն ունի 5 դեսիատին վարելահող, ի՞նչպես պետք ե վերածել նորմաների, վոր գյուղացին իմանա, քե ի՞նչան ցուրք ե վճարելու:

Այդ բաժանումը գուցե միքիչ դժվար թվա, բայց յեթե ուշադրությամբ մոտենանք խնդրին, կլուծվի:

Առաջին նորմայով գյուղացին վճարում ե միայն մեկ քառորդ դեսիատինի համար և յեթե նա հինգ անձ ե, ուրեմն 5 անգամ մեկ քառորդ, այսինքն 1 և մեկ քառորդ դեսիատինի համար, և յեթե վերցնենք, վոր նա ամեն

մեկ ղեկատիրն համար վճարելու յե 60 կոպեկ (Հայաստանում յերեկ մոտավորապես այս նորման կլինի), ապա գյուղացին վճարելու յե 75 կ. մեկ և մեկ քառորդ ղեկատիրն համար:

Յերկրորդ նորմայով նա վճարելու յե մեկ քառորդից մինչև յերեք քառորդ ղեկատիրն համար: Վերը մենք հաշվեցինք մեկ քառորդ ղեկատիրն, ուստի մնում է կեսական ղեկատիրն, 5 անգամ կես ղեկատիրն անում է 2 և կես ղեկատիրն և յեթի վերցնենք, վոր այս յերկրորդ նորմայով ել գյուղացին վճարելու յե ամեն մեկ ղեկատիրն 1 ու 35 կոպեկ, ուրեմն գյուղացին վճարելու յե 3 ու 38 կ. իր յերկու և կես ղեկատիրն հողամասի համար:

Մնում է յերրորդ նորման. մենք տեսանք, վոր գյուղացին վճարեց 1 և մեկ քառորդ ղեկատիրնին առաջին նորմայով և յերկու և կես ղեկատիրնին յերկրորդ նորմայով, ընդամենը նա վճարել է 3 և 3 քառորդ ղեկատիրնի, մնում է 1 և 1 քառորդ ղեկատիրն: Յերրորդ նորման ամենաբարձրն է՝ մեկ ղեկատիրն վճարում է 4 ու 60 կոպեկ. մենք տեսանք, վոր գյուղացուն մնացել է վճարելու 1 և 1 քառորդ ղեկատիրնի տուրքը. մեկ ղեկատիրնին յերրորդ նորմայով նա վճարում է 4 ու 60 կ. և 1 քառորդին 1 ու 15 կ., ընդամենը 5 ու 75 կ.:

Այսպիսով գյուղացին վճարելու յե՝

11/4	ղեկատիրնին առաջին նորմայով	75 կ.
21/2	» յերկրորդ նորմայով	3 ու 38 կ.
11/4	» յերրորդ նորմայով	5 ու 75 կ.

Ընդամենը 5 ղեկատիրնին վճարելու յե 9 ու 88 կ.

ՅԵՐԲ ՅԵՎ ԲԱՆԻ ԱՆԳԱՄ Ե ՎՃԱՐՎԵԼՈՒ ՀԱՐԿԸ.

Անդրկովկասի համար տուրքի վճարման ժամկետները հետևյալներն են.—

1. 1925 թ. նոյեմբեր 1-ը.

2. 1926 թ. հունվարի 1-ը.

3. 1926 թ. մարտի 1-ը.

Առաջին անգամին, այսինքն մինչև նոյեմբ. 1-ը գյուղացին վճարելու յե իր տուրքի 50 տոկոսը կամ կեսը, յերկրորդ հերթին 30 տոկոսը և յերրորդ հերթին 20 տոկոսը:

Նշանակված ժամանակամիջոցներում գյուղմիասհարկը պետք է ամբողջովին գանձված լինի, այդ պատճառով ել ժողկոմխորհը Հայաստանում նշանակում է յուրաքանչյուր գավառում և գավառամասերում տուրքերը վճարելու ժամկետներ, վորպեսզի նշանակված որը տուրքն ամբողջովին գանձված լինի:

ԻՆԶՊԵՍ Ե ԿԱԶՄՎԱԾ ՆՈՐ ՈՐԵՆՔԸ.

Մենք մինչև հիմա տեսանք, թե որենքում ինչ երասված տուրքը նշանակելու և գանձելու չափի ու ձևի մասին:

Բայց խորհրդային իշխանությունը և կոմմունիստական կուսակցությունը գյուղում ունեն մի շարք խնդիրներ իրագործելու, այդ պատճառով ել գյուղմիասհարկի գեղերտի ամեն մի հողվածը կազմված է այնպես, վոր համապատասխանում է մեր գյուղում տարվող քաղաքականության:

Ի՞նչ հիմնական խնդիրներ ունի իրագործելու գյուղում մեր կուսակցությունը:

1. գյուղի արտադրական ուժերի (կամ գյուղացու սնեստության) բարձրացումը, 2. կոճիկ ապուրի-նություններ (որեքնից հակառակ գործերի) զեմ, 3. գյուղացիության գրավումը զեպի խորհրդային շինարարությունը:

Այ հենց այս յերեք գլխավոր խնդիրներն են նախատեսված են գյուղատնտեսական միասնական հարկի նոր որոշում:

ՆՈՐ ՈՐԵՆՔԸ ՅԵՎ «ԳՅՈՒՂԻ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ
ՈՒժԵՐԻ ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՄԸ».

Խոչ և հարկավոր գյուղի արտադրական ուժերը կամ գյուղատնտեսությունը բարձրացնելու համար: Ամենից առաջ հարկավոր և գյուղացուց վերցընել այնքան տուրք, վոր Հազդի նրա տնտեսության զարգացման վրա. նա տուրքը տալուց հետո պիտի իր տրամադրության տակ ունենա այնքան միջոցներ, վոր թե ինքն ապրի և թե իր տնտեսության մեջ բարեփոխություններ մտցնի: Յերբ տուրքն այս ձևի լինի, գյուղացին կաշխատի ավելի շատ արտադրել, իսկ ինչքան գյուղացին շատ արտադրի, այնքան ոգուտ և թե իրան, թե խորհրդային իշխանությունը. պիտի գյուղացուն հասնա համոզել, վոր ցա լիակատար ու իր ուզած ձեվով կարող և ոգսվել իր աշխատանքի արդյունքներից: Գյուղացին տնտեսապես պիտի լինի ապահով, իսկ իր տնտեսական հաշիվներն ել պարզ ու իրան հասկանալի:

Գյուղացին յերեք չի կարող ճիշտ ու հաստատ կերպով կառուցել իր տնտեսությունը, յերբ նա չի ի-

մանում, թե վորքան և պարտավոր հարկ տալու կառավարությունը: Նոր գյուղատնտեսական հարկը այս հնարավորությունը տալիս և գյուղացուն: Ինչո՞ւ: Վորովհետև՝

1. Զգալի չափով պակասել և տուրքը:

Հավ տնտեսություն կազմելու համար անհրաժեշտ և, վոր գյուղացու հաշիվն ես գլխից պարզ լինի, իմանա, թե իր տնտեսությունից ինչքան և մնում իրան, այդ պատճառով ել՝

2. Նոր որեքնը այնպես և կազմված, վոր ամեն գյուղացի առաջուց կիմանա, քե իրանից վորքան և տուրք վերցվելու:

3. Մի անգամ ցեանակված տուրք վոչ մի զեպում այլեվս չի կարող ավելացվել:

ԻՆԶՔԱՆ և ՊԱԿԱՍԵԼ ՏՈՒՐՔԸ.

Անցյալ տարի ամբողջ խորհրդային Միության մեջ վորոշված եր հավաքել 470 միլիոն ուրբլու գյուղատնտեսական հարկ: Իսկ այս տարի համամիութենական կենտրոնական Գործադիր կոմիտեյի XII-րդ նստաշրջանը վորոշեց հավաքել 300 միլիոն ու:

Բայց յերբ համամիութենական կենտրոնական ժողովրդական միասնակի նոր որեքնն էյին քննում, մեր ժողովրդական տնտեսության ընդհանուր դրուկությունը ցույց տվեց, վոր հետագայում կարելի չի գյուղատնտեսական հարկը ավելի պակասեցնել:

Այդ պատճառով ել ցոր որեքնով վորոշված և հավաքել 280 միլիոն ուրբլի հարկ ամբողջ խորհրդային Միությունից, իսկ մեքն և տուրք, վոր անցյալ տար-

րի վորոճված եր հաժախել 470 միլիոն, իսկ Կենսագործկումի III-րդ ցուցաբերած վորոճել եր հաժախել 300 միլիոն ուրբի:

Սյապիսոճ վայս արի արւրբ պակասել ե 190 միլիոն ուրբով կամ 40 արկոսով, ուրիւ խոսով՝ յերբ գյուղացիւն անցյալ արի արիս եր մեկ ուրբի հարկ, այս արի արիս յե 60 կոպեկ:

Յեթե վերցնենք խորհրդային Հայաստանը, կը տեսնենք նույն դրութիւնը: Անցյալ տարի հաժախել եր մեկ ու կես միլիոն ուրբի հարկ, իսկ այս տարի վորոճված ե դրա փոխարեն հաժախել միայն մեկ միլիոն: Նոսանկում ե՝ Հայաստանի գյուղացիութիւնը այս արի կես միլիոն, կամ երեք հարիւր հազար ուրբի արկի պակաս ե արւրբ արիս, բան անցյալ արի:

Յեթե այս տարվա տուրքը համեմատենք անցյալ տարվա գյուղացու վճարած տուրքի հետ, կատարվի հետևյալ պատկերը.—

Մինչև 1925 թ. մայիսի մեկը ամբողջ խոր. Միութիւն մեջ հաժախված եր 341 միլ. ուրբի: Նոր որենքով, յիրբ արդեն տուրքից ազատված կլինեն չքավորները, և ապա վոմանց տուրքը զիջված կլինի, որինակ՝ կարմիր բանակայինների ընտանիքներին, բնական պատահարներից տուժած գյուղական տնտեսութիւններին (Հայաստանում ցրտահարութիւն), գյուղատնտեսութիւն բարձրացման համար տրվելիք վճարը, թույլ տնտեսութիւններին տրվելիք ոգնութիւնը և այլն, — այս բոլորը դուրս գալուց հետո գյուղացիութիւնը հարկ կվճարի վոյ արկի, բան 240 միլիոն ուրբի:

Այս նշանակում ե, վոր գյուղացին նոր որենքով վճարելու յե 240 միլ. ուրբի տուրք և այն ել միայն

այն դեպքում, յեթե բերքը համեմատած նախկին տարիների հետ, միջակ լինի: Սա յեկ գալիս ե ապացուցելու նոր որենքի առավելութիւնը. վորովհետև Հնայած անցյալ տարի բերքը վատ ե յեղել, բայց գյուղացիութիւնն արկի շատ ե տուրք վճարել, քան վճարելու յե այս տարի՝ յեթե նույնիսկ բերքը լավ լինի. իսկ յեթե բերքը վորոճ տեղերում վատ լինի, ապա դա նկատի յե առնվելու, և տուրքը կամ ամբողջովին զիջվելու յե կամ վորոճ Հափով պակասեցվելու յե, վոր տնտեսատերը հնարավորութիւն ունենա հետագայում վերականգնելու իր տնտեսութիւնը:

Ամեն մի գյուղացու համար միանգամայն պարզ ե, վոր հարկի պակասեցումը, թեկուզ մեկ յերբորդով, նրա համար զգալի թեթևութիւն ե:

Ամեն մի կոմիւնիստի և կոմյերիտմիութեան անդամի պարտականութիւնն ե իր գյուղում յուրաքանչյուր գյուղացու՝ հենց իր տնտեսութեան վրա ցույց տալ մեր ցույց տված ձևով, թե նա ինչքան տուրք ե վճարել անցյալ տարի, հաշված նաև տեղական տուրքերը, և ինչքան ե վճարելու այս տարի:

ՀԱՐԿԻ ՊԱԿԱՍԵՑՈՒՄԸ ՊԵՏԻ ՑՈՒՅՑ ՏԱԼ ԿԵՆԴԱՆԻ ՈՐԻՆԱԿՆԵՐՈՎ.

Հարկավոր ե վոյ միայն խոսքով ասել նոր որենքի առավելութիւնները, այլ այդ ապացուցել ամեն գյուղացու՝ հաշվելով նրա տնտեսութիւնը և նրանից վերցրած առաջվա ու այժմյան հարկը:

Սա ազիտացիայի ու համոզելու ամենալավ ձևն ե:

ՀԵՆՅ ՀԻՄԱ ՊԻՏԻ ԱՍԵԼ ԳՅՈՒՂԱՑՈՒՆ, ԹԵ ԻՆՉՔԱՆ
Ե ՆԱ ՀԱՐԿ ՎՃԱՐԵԼՈՒ:

Գյուղմիասնարկի նոր որենքով պետք է հիմիկ-
վանից հաշվառման յենթարկվի գյուղացու ցանքսը, այ-
գին, մանր ու խոշոր կենդանիները և գյուղացիներին
հայեցվի, քե ամեն մեկը վորքան է տուրք տալու:

Ամեն մի գյուղացի՝ իմանալով, քե ինչքան տուրք
պիտի տա պետքյանը, կարող է սկզբից իր գործն
ու աշխատանքները այնպես դասավորել, վոր ժամա-
նակին կարողանա վճարել իր տուրքը:

Ամեն մի գավառային գործադիր կոմիտե պար-
տավոր է այս պարտադիր վորոշումը ժամանակին
լայն կերպով տարածել գյուղացիութեան մեջ, վորպես-
զի նրանք հենց գլխից ծանոթ լինեն գյուղմիաս-
նարկին վերաբերող որենքներին:

Անհրաժեշտ է, վոր այս պարտադիր վորոշումը,
վորի հիման վրա ամեն մի գյուղացի պիտի իմանա,
թե ինքը ինչքան է տուրք տալու,— ԵՐՋԱՆՔՆԵՐԻՆ յեվ
գյուղերին վորքան կարելի յե ԵՈՒՏ հայեցվի:

Գյուղացի կոմիտենիստի և կոմիտիտմիութեան
անդամի պարտականութեանն է ոգնել գյուղացիներ-
րին իմանալու, թե նա միասնարկի նոր որենքով վոր-
քան է տուրք տալու: Այս պարտականութեանը վոչ բարդ
է, վոչ էլ զժվար, բայց իր նշանակութեամբ մեծ ճշդ
է բռնում գյուղում կատարվող աշխատանքներին մեջ:

Այն հանգամանքը, վոր ամեն մի գյուղական
տնտեսութեան վարող այժմվանից կիմանա, թե ին-
քը ինչքան է տուրք տալու, և թե, համեմատած ան-
ցյալ տարվա հետ այս տարի նրա տուրքը պակասել

է,— իսկան կլինի, վոր իր սնեհտութեանը ամրացնի
յեվ բարձրացնի նրա արտադրական ուժերը:

Նա կարտադրի, կգնի, կվաճառի, մի խոսքով՝
կկազմակերպի իր տնտեսութեանն այնպես, ինչպես
ձեռնառու յե իրան:

ՆՈՐ ՈՐԵՆՔԸ ՅԵՎ «ԿՈՒՎ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՈՐԻՆԱ-
ԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ» ԼՈՁՈՒՆԳԸ:

Գյուղում կատարվող աշխատանքների մեջ մեր
կուսակցութեան յերկրորդ հիմնական խնդիրն է՝ կռվել
ապորինութեանների կամ գյուղերում կատարվող որեն-
քին հակառակ գործերի դեմ:

Անցյալ տարի գյուղմիասնարկի գանձման ժամա-
նակ տեղի յեն ունեցել շատ ապորինութեաններ, և
պաշտոնյաներից շատերն ինքնագլուխ անթույլատրելի
գործեր են կատարել:

Դժբախտութեանը վոչ միայն այն էր, վոր ան-
ցյալ տարի գյուղմիասնարկը հավաքող պաշտոնյաներն
ապորինի գործեր և յին կատարում, այլև այն, վոր
անցյալ տարվա որենքն այնպես էր կազմված, վոր
հնարավոր էր խախտել այն:

Ձի կարելի, իհարկէ, ասել, վոր այս նոր որենքի
շնորհիվ բոլորովին հնարավոր չէ ապորինի գործեր
կատարել: Բայց որեքի ամեն մի հոգվածն այնպես է
կազմված, այնպիսի կարգ է դրված, վոր այդ որեքը
յեվ կարգը խախտելը ԵՈՒՏ զժվար է, ուրեմն յեվ ա-
պորինի գործեր կատարելն անհնար:

1901
12/24

ՏՈՒՐՔ ՎՃԱՐԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՅԸ.

Բավական և հիշել անցյալ տարվա գյուղացիներին արդարացի բողոքն այն մասին, վոր տուրքը վճարելու ժամանակը փոփոխվում եր:

Նոր որենքով այնպիսի կարգ և դրված, վոր տուրք վճարելուց միքանի ամիս առաջ գործկոմիներին հրատարակած պարտադիր վորոշման մեջ, վորտեղ պետք և ասված լինի, թե ամեն մի տնտեսութուն ինչքան և տուրք տալու, այն հարկաբեքում, վոր ամեն մի գյուղացի կստանա մինչեւ ոգոսոս ամիսը, ճիշտ կերպով գրված կլինի, քե գյուղացին ինչքան յեւ մինչեւ յերբ և իր տուրքը տալու:

Այստեղ որենքը կտուր կերպով արգելում և տուրք վաճառող իշխանութիւններին վորեւեւ փոփոխութիւն մտնել ամբողջ տուրքի հավաքման ժամանակամիջոցում:

Վոչ վոր իրավունք չունի գյուղացուց պահանջել, վոր իր տուրքը վճարի հարկաթերթում նշանակված ժամանակից առաջ: Վոչ վոր իրավունք չունի պահանջելու ավելին այն տուրքից, ինչ նշանակված և նույն հարկաթերթում:

ՅԵՐԲ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԻ ԴԺԱՆՏՈՒԹՅՈՒՆ Ե
ՊԱՏԱՀՈՒՄ, ԱՐԴՅՈՒՆ ՆՐԱՆ ՎՈՐԵՎԵ ԶԻՋՈՒՄ
ԱՐՎԵԼՈՒ ՅԵ.—

Այն: Մինչդեռ անցյալ տարվա որենքում այդ մասին վորոշ վորինչ չեւ ասված և տեղեւում, նայած հանգամանքներին, այդպիսի դեպքում զիջում յեր-

ջեմն արվում եր, յերբեմն վոչ: Յեթե զիջում եւ արվում եր, ապա այդ չեւ բավարարում տուժած տընտեսութիւններին: Յեւ այդ բողոքը պատճառ եր դառնում գյուղացիների դժգոհութիւն:

Այս տարվա որենքում պարզ կերպով ասված և, վորյեքե գյուղացու տնտեսութեանը վորեւեւ դժբախտութիւն և պատահում, բերք չի լինում, այդ դեպքում տուրքը կամ ամբողջովին և զիջվում, այսինքն այդ վճարված գյուղացին եւ բոլորովին տուրք չի տալիս, կամ տալիս և պակասացած չափով:

ՎՈՉ ՄԻ ՏՈՒԳԱՆՔ.

Կոմիտասկոթիւն 14-րդ կոնֆերենցիան վորոշեց, վոր գյուղամիասնարկի հավաքման ժամանակ պետք և վերացնել տուրքները: Հավանական և, վոր շուտով խորհրդային իշխանութիւնն եւ այդ իմաստով վորոշում կկայացնի: Այսպիսով այս տարի միասնարկի հավաքման ժամանակ վոչ մի վարչական միջոց չի գործադրվելու:

Վոչ մի վարչական ներքակալութիւն յեւ տուրքաց ցայտի լինի:

Այն գյուղացիները, վորոնք գյուղամիասնարկի հավաքման վերաբերող հանցանքներ կկատարեն, պատասխանատու կլինեն դատարանի առաջ, ինչպես պատասխանատու յեն իրենց գործած հանցանքների համար խորհրդային Հանրապետութիւն բոլոր միջոց քաղաքացիները:

Ե՛ւջ ՊԵՏՔ Ե ԱՆԻ ԳՅՈՒՂԻ ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԸ ՅԵՎ
ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄԸ ԱՊՐՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ-
ՆԵՐԻ ԴԵՄ ԿՈՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ.

Կոմմունիստի և Կոմյերիտմիութեան անդամի գլուխավոր պարտականութիւնն է ամենակատարի կռիւ մղել գյուղում կատարվող ապօրինութիւնների և տեղական իշխանութիւնների ինքնագլուխ գործերի դեմ: Այդ կռիւն նա պիտի վարի կոնֆերենցիաներում, ժողովներում, գրույցներում և անձին գյուղացիների հետ խոսելիս և ապացուցի, թե վորն է ճիշտը և վորն է սխալը: Պիտի ոգեւել գյուղացիներին բողոքելու, վորսեղ պե՛տ, սեղի ունեցած ապօրինի գործերի դեմ:

Յեթի շրջգործկումը, գյուղխորհուրդը կամ ֆինտեսուչը տուրքի հաւաքման ժամանակ կատարում են ապօրինութիւններ, ապա այդ հարցը պիտի քննել գյուղ-ըջիշներ խիստում ու այդ մասին գրել թերթերում:

Գյուղի կոմմունիստի և Կոմյերիտմիութեան անդամի պարտականութիւնը վոչ թե այն է, վոր աշխատի աշակցել ժամանակին և լրիվ տուրքը հաւաքելուն, այլ գլխավորապես բացատրի ու հասկացնի գյուղացուն նրա բոլոր իրավունքներն ու պարտականութիւնները: Այսինքն գյուղացուն նաև խորհրդային ստորին ապարատի իրավունքներն ու պարտականութիւնները: Հասկապես գյուղացու ուսագրութիւնը պիտի զարնել գյուղմիասնարկի պակասացած լինելու վրա, բացատրելով դրա պատճառները: Յերբ այս բոլորն իմանան տուրք տվող գյուղացիներ:

ըը, հենց իրենք կաշխատեն, առանց վորևէ դժվարութիւն հարուցելու, ժամանակին և լրիվ վճարելու գյուղ-միասնարկը:

«ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ԱՇԽՈՒԺԱՑՈՒՄ» ԼՈՁՈՒՆԳՆ ՈՒ
ՆՈՐ ՈՐԵՆՔԸ.

Յերբորդ հիմնական խնդիրը, վոր առաջադրում են իրենց Կոմկուսակցութիւնն ու խորհ. իշխանութիւնը գյուղում, դա գյուղական լայն մասսաներին դեպի խորհրդային շինարարութիւն գրավելն է:

Այդ ասպարիզում մեր աշխատանքներն այնքան ել լավ չեն դրված: Ամեն անգամ մենք չենք կարողացել լրիվ հափով իրագործել վլադիմիր Իլիչի ավանդը՝ «Չհրամայել գյուղացիներին»:

Շատ դեպքերում գյուղացիական լայն մասսաները հեռացել են իրենց գյուղխորհուրդներից, շըրջ-գործկոմիներից—մի խոսքով չեն հետաքրքրվել խորհրդային իշխանութեամբ ու նրա գործերով: Իսկ զաւմենամեծ վսանգն է հենց խորհրդային իշխանութեան համար, ամենամեծ վսանգն է հեղափոխութեան համար, ամենամեծ վսանգն է հեղափոխութեան համար: Խորհ. իշխանութիւնը կարող է զարգանալ ու ամրանալ միայն այն գեպում, յերբ բանվորն ու գյուղացին ամուր կապերով կապված են իրար հետ, հետաքրքրվում են իրար գործքամբ:

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ.

Գյուղմիասնարկի հաւաքման ընդհանուր դեկավարութիւնն ու պատասխանատվութիւնը ընկնում է ֆինանսական որդանների վրա:

Այդպես է յեղել մինչև այժմ:

Գյուղմիասնարկի հետ կապված բոլոր խնդիր-
ները լուծումը զլխավորապես կապված է յեղեղ գա-
վառային հարկային հանձնաժողովները հետ, վորոնց
մեջ տուրք վճարող գյուղացիութեան ներկայացուցիչը
չի յեղել:

Բացի այդ, հարկային հանձնաժողովները գտնվում
էին գյուղերից հեռու, նրանք ամեն ժամանակ բարե-
խիղճ կերպով չէին կարող ուշադրութեամբ նայել,
քննել ու լուծել գյուղացիների հազարավոր խնդիրներն
ու բողոքները:

Վերջիվերջոյ յեթե խնդիրներն ու բողոքներն ել
քննվում էին, այդ ավելի շուտ ձեռնարկ ընելով
վորովհետեւ խնդիրը քննող հանձնաժողովը ծանոթ չէր
խնդրատու գյուղացու տնտեսութեան հետ, իսկ շատ
անգամ ել խնդիրներն ու բողոքներն այնքան ուշ էին
քննվում, վոր բոլորովին իրանց նշանակութունը կորցը-
նում էին: Յենթադրենք՝ մի գյուղացի խնդիր եւ ավել,
վոր տուրքը չի կարող տալ. այդ խնդիրը գավառային
հանձնաժողովն այնքան ուշ եր քննում, վոր գյուղում
արդեն գյուղացուց տուրքը հավաքած էին լինում:
Իհարկե, տուրքը հավաքելուց հետո այդ խնդրի քննու-
թյունը կորցնում եր իր նշանակութունը:

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ.

Այդ պատճառով ել գյուղմիասնարկի նոր որեւ-
քում այսպիսի կանոն ե գրված—այն բոլոր խնդիր-
ները, վորոնք կապ ունեն գյուղացիներից սուրբ հա-
վաքելու հետ, պիտի լուծվեն իրենց գյուղացիների
հետ, Երջանային հարկային հանձնաժողովների մի-
ջոցով:

Ամեն Երջանում սուրբի հավաքման ժամանակ
առիտակալ յե Երջանային հարկային հանձնաժողովը:

Նրա կողմը հինգ հոգուց ե, վորտեղ մասնակցում են
տեղական գյուղացիութեան ներկայացուցիչները, ապա
շրջգործկոմի նախագահը (վորը ե լինելու յե կոմիսիայի
նախագահ) ե գյուղի փոխադարձ ոգնութեան կոմի-
տեի ներկայացուցիչը, նաեւ մի ներկայացուցիչ այն
գյուղից, վորի բնակիչի գիտումը քննվում ե այդ նիս-
տում:

Ամեն մի գյուղացու համար պիտի պարզ լինի,
քե Երջանային հարկային հանձնաժողովը, վորի մեջ
կա սուրբ վճարող գյուղացու ներկայացուցիչը, գյուղ-
միասնարկի հետ կապ ունեցող բոլոր գործերը վճար-
վելու յեն համապատասխան գյուղացու Եսիտի:

Այս շրջանային հարկային հանձնաժողովների պար-
տականութունն ե քննել ու լուծել գյուղացիներից
ստացված այն բոլոր բողոքները, վորոնք վերաբերում
են գյուղմիասնարկի նշանակմանն ու հավաքմանը:
Գյուղացին այդ հանձնաժողովին կարող ե բողոքել յերբ
նկատի, վոր իր ունեցածը ճիշտ չեն հաշվել, յերբ տուրք
շատ են նշանակել, յերբ տուրքը ժամանակից շուտ են
պահանջում, յերբ տուրքը ավել են պահանջում, քան
նշանակված ե հարկաթերթում, յերբ ավել ե վճարել
ու չի կարողանում ավելին յետ ստանալ ե այլն:

Այդ նույն շրջանային հարկային հանձնաժողովնե-
րի վրա յե ընկնում նաեւ հարկատուներին տալու գա-
նադան արտոնութուններ, զիջել կամ պակասեցնել
տուրքը, յեթե նկատվում ե, վոր ցանքսերը փչացել են
բնական պատահարներից, կամ գյուղացին չքավոր ե,
կարմիր-բանակային ընտանիք ե ե այլն: Կարճ ասած՝

շրջանային հարկային հանձնաժողովներ Վրա յե ընկ-
նում շրջանում հարկը հավաքելու ամբողջ գործն ու
պատասխանատվութիւնը:

Գյուղական կոմսոնիստի և կոմյերիտմիութեան
անդամի նպատակը պիտի լինի բացատրել գյուղացիներ-
ին այս տարվա միասնարկի որենքի առավելութիւն-
ներն անցյալ տարվա որենքից և առանձին ուշադրու-
թիւն դարձնել այդ առավելութիւնների վրա ու ման-
րաման բացատրել: Այդ առավելութիւններից մեկը
հենց այս շրջանային հարկային հանձնաժողովներն են,
վորի հետ հենց գլխից պիտի ծանոթացնել ամեն մի
գյուղացու: Անհրաժեշտ է ամեն մի գյուղացու հավաս-
տիացնել, թե բոլոր կարևոր խնդիրները, վոր վերա-
բերում են իր տնտեսութեանն ու միասնարկին, վրձ-
ռելու յե իր շրջանի հարկային հանձնաժողովը: Դրա-
նով գյուղացիութիւնն ավելի ամուր ու հաստատ կեր-
պով կկապվի խորհրդային իշխանութեան հետ, կը-
մանակցի խորհուրդների աշխատանքներին և ավելի
սերտ կերպով կմոտենա իր շրջանային գործադիր
կոմիտեին:

**ԳՅՈՒՂՄԻԱՍՆԱԿԻ ՄԵԾ ՄԱՍԸ ԹՈՂՆՎԵԼՈՒ ՅԵ
ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵՆԵՐԻՆ.**

Ել ինչ է հարկավոր, վոր գյուղխորհուրդները,
շրջագործկոմները, մի խոսքով մեր խորհրդային Հանրա-
պետութեան սկզբնական և կարևոր խորհրդային բջիջ-
ներն ամուր կապվեն գյուղացիութեան հետ:

**Աճեցման է առաջին հերթին գյուղացու գըլ-
խավոր կարիքները հոգալ:**

Վորպեսզի շրջագործկոմը կարողանա գյուղացիներ-
ը մեջ հարգ ու պատիվ ունենալ, վորպեսզի կարողա-
նա գյուղացիների ուշադրութեանն արժանանալ, հար-
կավոր է, վոր ճառագեցա հաստատուն բյուջե, վորով
կարողանա ապահովել ու բավարարել գյուղի աճեց-
ման կարիքները:

Այլապես գյուղում իշխանութիւնը ստիպված կը-
լինի զբաղվել դատարկ, անիմաստ խնդիրների լուծու-
մով: Յեթե գյուղական ուսուցիչը ռոճիկ չստանա, յեթե
բուժակը (ֆելդշերը) դեղ չունենա, այդպիսի պայ-
մաններում ամենքին բավարարել, կանոնավոր աշխա-
տանք կատարել վոչ մի կերպ հնարավոր չէ:

Հեղափոխական որինականութեան համար կուրսու-
ամենալով միջոցը և գյուղացիութիւնը դեպի խորհրդ-
ային շինարարութիւնը գրավելն այն է, յերբ կստեղծվի
շրջանի համար հաստատուն բյուջե, յերբ կոգնենք
շրջանին ծածկելու իր կարևոր ծախսերը:

Անցյալ տարի ամբողջ խորհ. Միութեան մեջ շրջ-
անային գործկոմներին շրջանների կարիքների հա-
մար հատկացված է յիդել 45 միլիոն ռուբլի: Նոր որե-
նով 1925-26 տարվա համար Երզրոծկոմներին հատկաց-
վելու յե 100 միլիոն ռուբլի: Այսպիսով Երզրոծ-
կոմի բյուջեն յերկու աճգամից ավելի յե մեծացել:

Դեռ պետք է այնպես անել, վոր այդ 100 միլիոն
ռուբլին շրջագործկոմներն ստանան հեշտութեամբ ու
առաջին հերթին ծախսեն ամենապիտանի կարիքների
վրա:

Պես է այնպես անել, վոր ամեն մի գյուղացի,
յերբ մեկ ռուբլի հարկ է վճարում, իմանա, վոր այդ
մեկ ռուբլուց քանիսն կոպեկը մնում է հենց իր

երջանում, Երջանի ու իր գյուղի կառիճների համար:

Պետք է նաև ամեն գյուղացի իմանա, թե շրջանում մնացած այդ 40 կոպեկը ինչի վրա յե ծախսվում, վորպեսզի ինքն ել կարողանա անմիջականորեն մասնակցել այն խնդրի լուծմանը, ինչի վրա վոր ծախսվում ե տուրքից հավաքված գումարը: Այդպիսով գյուղացիական լայն մասսաների կապը խորհրդային իշխանության հետ ավելի կամրապնդվի:

Հենց այս ել գյուղացիութունը դեպի խորհրդային շինարարութուն գրավելու ամենալավ միջոցը կըլինի:

